

Anna Semjonova

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
maa- ja ruumipoliitika osakond

Üleriigiline planeering „Eesti 2050“

Läbivad planeerimispõhimõtted:

senine teadmine asustuse suunamise põhipunktide kohta

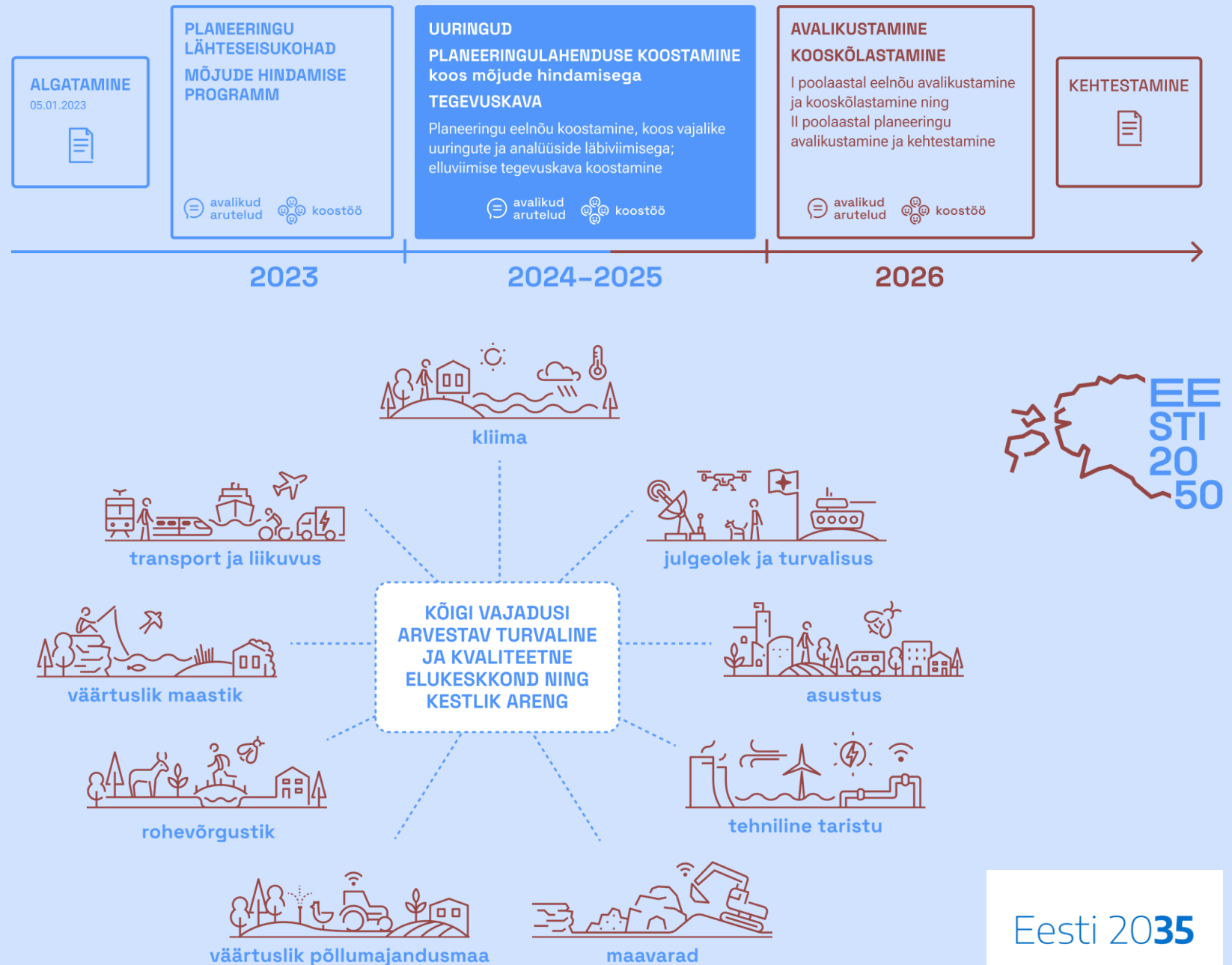
Tartu X Planeerimiskonverents 16. mai 2025

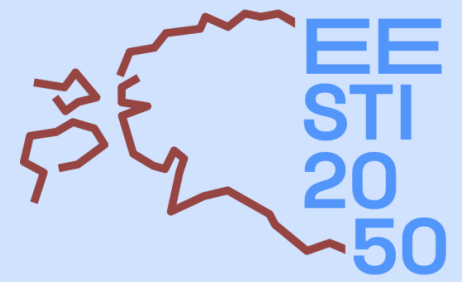
Üleriigiline planeering Eesti 2050 riigi ruumilise arengu pikk plaan

VISIOON: Eesti vastupidavust, kvaliteetset elukeskkonda ja piirkondade elujõulisust veavad kümme majanduslikult tugevat linna, mida toetavad ökoloogiliselt heas seisus looduskeskkond ja väärtustatud kultuuripärand.

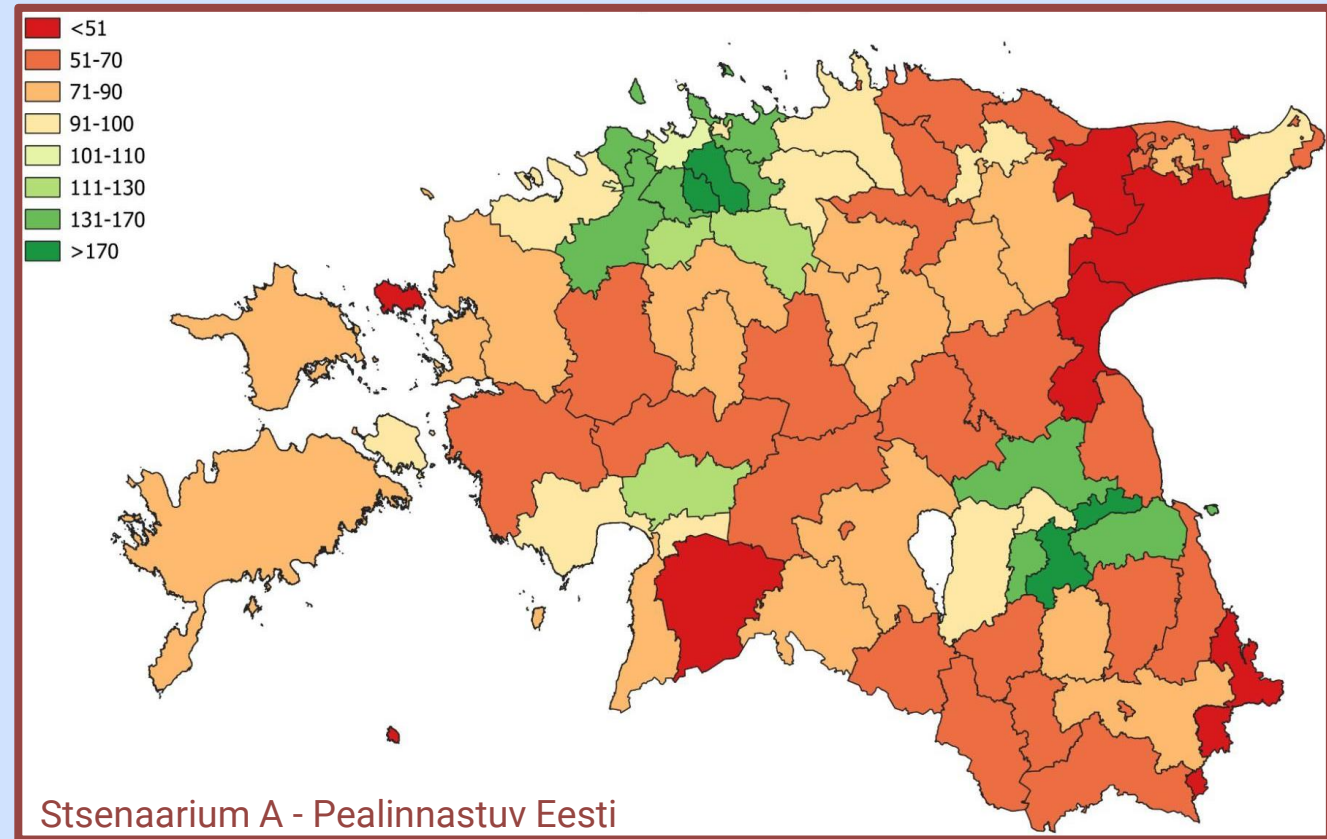

Rahvastikumuuutused

Demograafiline prognoos

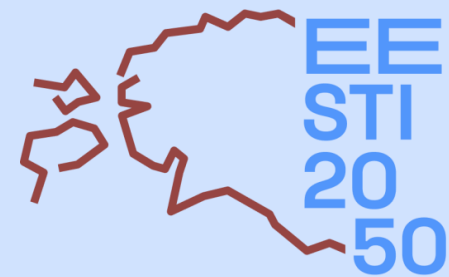

- **Eesti rahvaarv kahaneb**
79 omavalitsusest väheneb aastaks 2050 rahvastik 41-s omavalitsuses enam kui 25% ja seda suuresti tööealise elanikkonna arvelt.
- **Kõige enam väheneb rahvaarv** Ida-Virumaal ja Kagu-Eesti servaaladel, kuid ka tugevates maakonnalinnades (Viljandi, Rakvere 30% ulatuses)
- **Kasv koondub eeslinnadesse**
14 KOV üksuses kasvab elanikkond 25% võrra, sh suurlinna **naabervaldade omavalitsuses** kasvab elanikkond üle 50% ehk.
- **Keskuslinnade kasv on tagasihoidlik** (Tallinn) või puuduks sootuks (Tartu).

Asustuse arengu suunamine

Lähtekohad

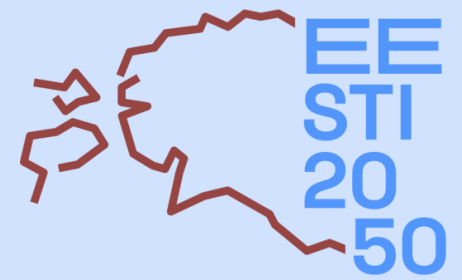
- **Asustuse arengu kesksed teemad** avalduvad kahes vajalikus suunamuutuses – **pealinnastumise ja valglinnastumise alternatiividena**
- **Asustuse kompaktne või hajus areng** kujundab kõige otsesemalt maakasutust ja liikumismustreid
- **Asustuse iseloom** mõjutab ühiskonna ja majanduse arengut, elanike heaolu ja looduskeskkonda

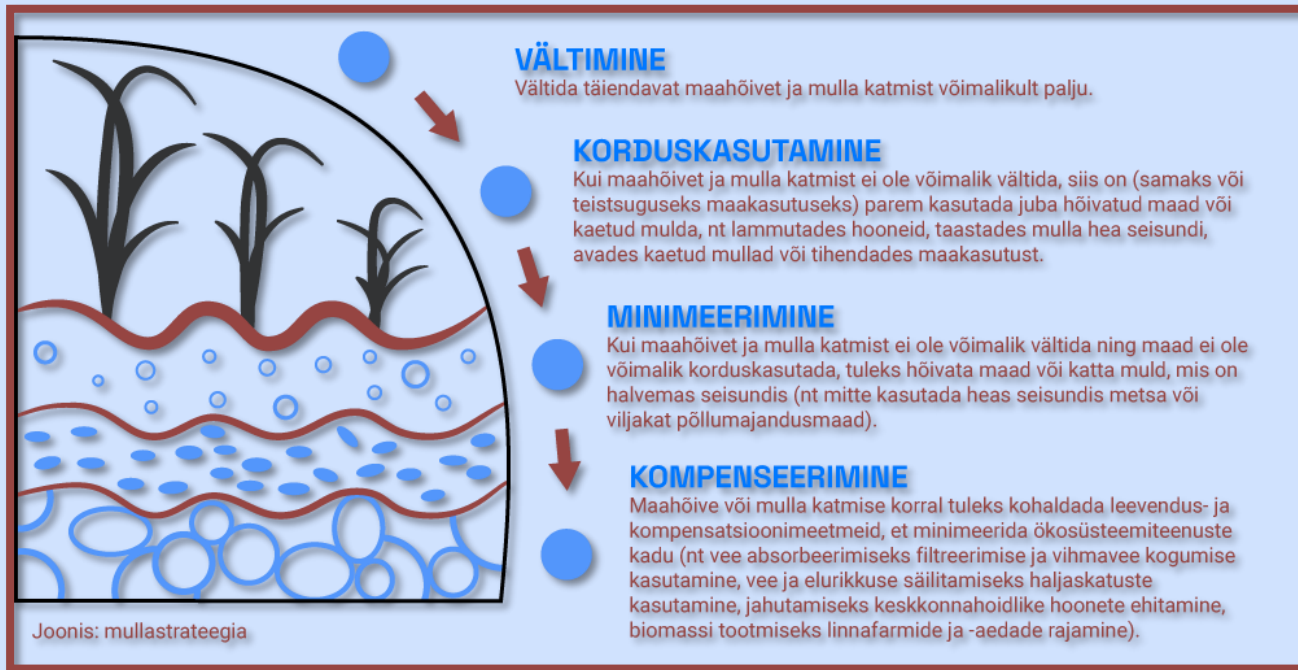

Asustuse arengu suunamine

Maahõive leevendamine

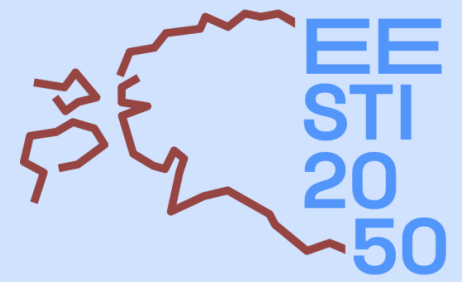
- Maahõivehierarhia

- Ruumiliste võrgustike seosed** – erinevate funktsioonide kokku toomine ja lähestikku paiknemine.
- Kompaktne maakasutus** – asustuse arengustsenaariumide koonduuringu analüüs on tõestanud nii *rahalis* kui ka *kestlikkuse* hindamises, et **kompaktne asustus on läbivalt oluliselt tõhusam, kui hajus asustus**. Rahalises väärtuses varieerub kulude kokkuhoid 150-250 mln euro võrra aastas.

Asustuse arengu suunamine

Kompaktne areng

Kompaktne areng tähendab:

- hõlmatud on vähem maad ja ruumi
- taristu, hooned, teenused on efektiivses kasutuses
- tihendamine toimub kvaliteetse ruumi põhimõtteid järgides
- linnasüdamed on elavad ja mitmekesised
- liikumisvajadus ja distantssid vähenevad
- elurikkad rohealad ja puhkevõimalused toimivad koos
- tugevnevad sotsiaalsed sidemed

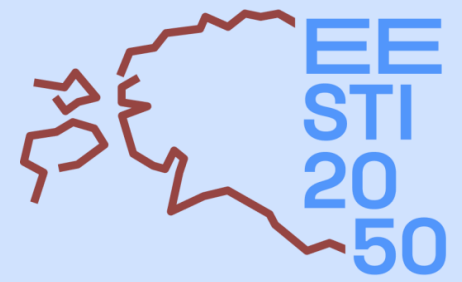
Elluviimine:

Üksnes planeerimislike suunistega ja maahõive vältimise, kui põhimõtte sätestamisega ei ole valglinnastumist võimalik pidurdada ning maahõivet vältida.

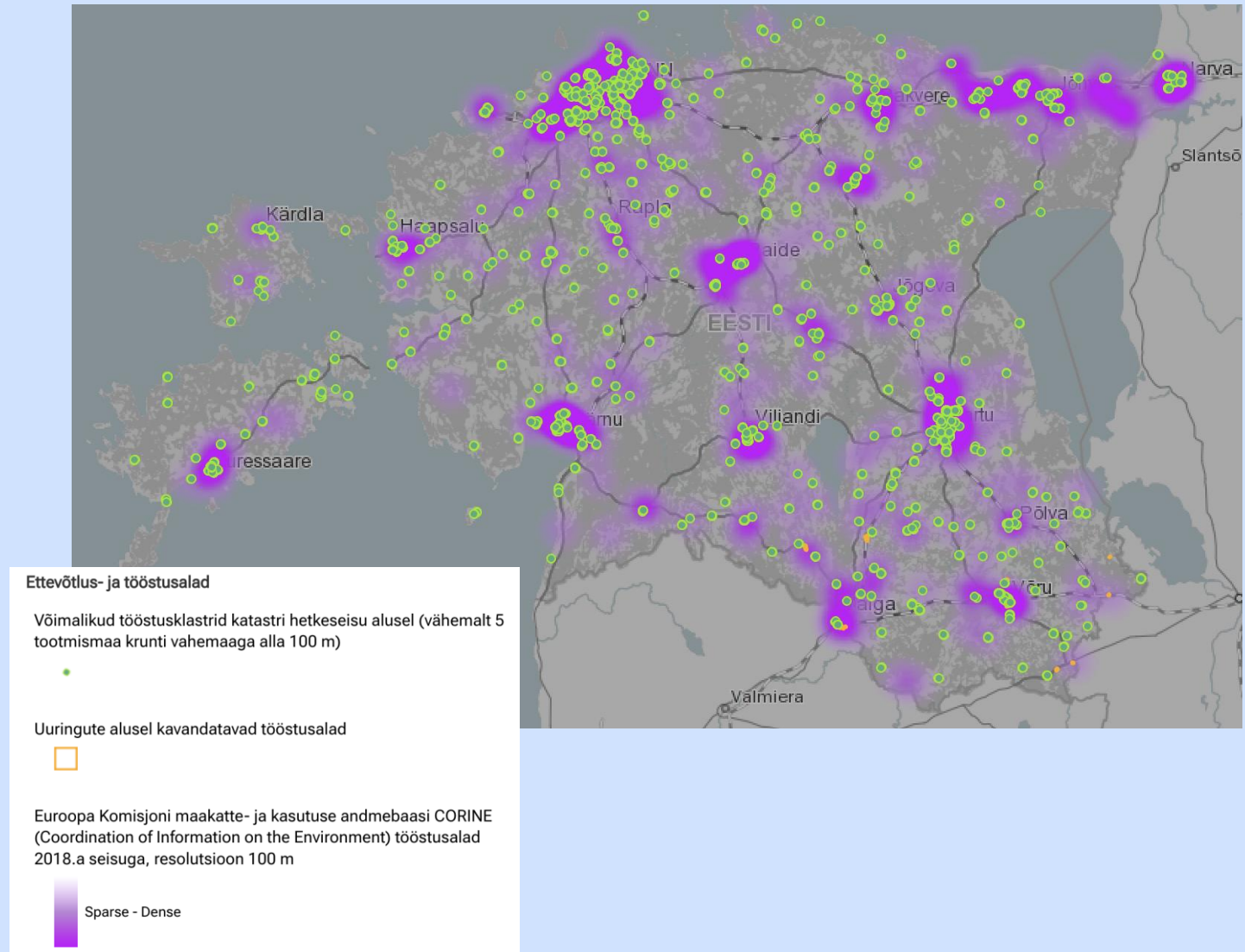
Täiendavalt on vajalikud:

- **Regulatiivsed ja majanduslikud meetmed:**
*loodusliku maa hõive täiendav maksustamine?
jäädmaade, pruunalade kasutusele võtmise
maksusoodustused?*
- **Väljatöötatavad meetmed peavad omama mõju kinnisvaraarendamisele** → linnakeskustes luuakse soodsamad tingimused, ehitatud keskkonna hajumine on rangem ja kallim...

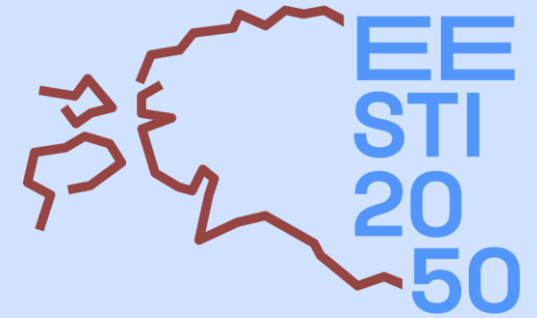
Ettevõtlus ja tööstusala arengu suunised

- Eelistatud on asukohad **toimiva taristu** (elektri-, side-, veevarustus; raudteed, sh Rail Baltic; sadamad), samuti **teiste tööstusettevõtete läheduses**;
- eelistatud on asukohad, mis võimaldavad **ruumi kooskasutamist tõhustavat tööstussümbioosi**;
- eelistatud (suur)tööstuse paiknemine nõ **pruunaladel**, st inimkasutusest välja langenud tehiskeskkonnas;
- **tänapäeva tehnoloogiatega on keskkonnamõjud paljudel juhtudel minimaalsed või leevendatavad**, mistõttu võivad sellised tööstusala paikneda elamu- või puhke piirkondade vahetus läheduses.

KOKKUVÕTE

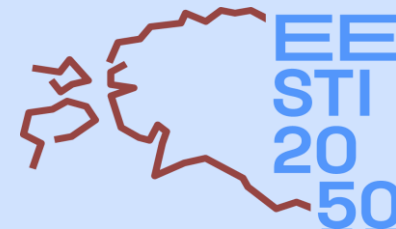
- **Asustuse kompaktne arendamine tugineb** linnapiirkondade keskuste ja olemasoleva struktuuri sees eelisarendamisele.
- **Kasvavatele ja kahanevatele piirkondadele on vajalikud erinevad sekkumised ja suunised**, mis kompaktset arengut, teenuste ligipääsetavust ning töökohtade kättesaadavust ruumiliselt toetavad.
- Kõikide sekkumiste juures on vaja lähtuda **kvaliteetse ruumiloome põhimõtetest**.
- **Vajalik on välja töötada poliitikad ja meetmed**, mis kompaktset arengut toetaksid ja soodustaksid.

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Aitäh!

Anna Semjonova

maa- ja ruumipoliitika osakonna nõunik

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

anna.semjonova@mkm.ee

